

Til: PMR

Dato:
28.03.12
Saksnr.:

Bedre bruk av undervisningsressurser – orientering til PMR om prosjektstatus og forslag til konkrete tiltak

Innledning

Vårt fakultet har alltid hatt høyt forholdstall mellom vitenskapelige ansatte og studenter. Det har ført til utstrakt bruk av eksterne lærere, i alle fag og gjennom hele studiet. NOKUT-evalueringen påpekte at fakultetets bruk av eksterne lærere er i høyeste laget. Med vektlegging av bedre studentoppfølging og ønske om mer undervisning i mindre grupper, synliggjøres mangelen på interne lærertimer. Det er et uttalt mål, bl.a. gjennom vedtak fra PMR, at de interne ressursene må brukes på best mulig måte.

Ressurser

Undervisningstilbudet har til nå vært preget av litt for lite samordning mellom hvilke ressurser som faktisk er tilgjengelige og hvor mye undervisning som blir tilbudt. Det er tatt visse grep for å tilpasse antallet timer som blir tilbudt, med antall tilgjengelige undervisningstimer, men dette arbeidet er langt fra fullført.

Arbeidsgruppen har kartlagt hvor mange undervisningstimer fakultetet har tilgjengelig etter at fradrag er trukket fra¹. Vedlagt oversikt viser at fakultetet har om lag 4468 disponible interne undervisningstimer for høst 2012. Dette tallet vil nok reduseres noe gjennom ennå ikke fastsatte bedømmelser.

Oppsatt undervisning tilsvarer 5754 timer utenom valgemner, som utgjør (antagelig) omkring 700 timer, det blir i alt 6454 timer. Dette inkluderer ikke veiledning. For veiledning av masteroppgavene må det legges til kanskje 800 timer² da er vi på ca 7250 timer. Oppsatt undervisning som overstiger antall disponible undervisningstimer, må kjøpes inn gjennom eksterne timelærere. Vi har behov for omtrent 2800 timer, forsiktig anslått. Kostnadene for å avholde den obligatoriske undervisningen beløper seg til 10 644 900³ kr. Ekstern undervisning kommer på opp mot 5,2 millioner⁴ kroner.

¹ Ved beregning av fradrag er det regnet ut et gjennomsnitt fra de siste tre årene. Se vedlagte notat

² Regnestykket er følgende: 3,3timer (klokketimene delt på omregningsfaktoren) og ganget med 230 kandidater

³ 5754t x 1850kr

⁴ 2800t x 1850kr

Implikasjoner – Behov for styring av undervisningsressursene

Tallene impliserer at det er et behov for tydeligere styring av hvor lærerne legger sin undervisningskapasitet, og for fordeling av timer mellom emnene som til enhver tid tilbys. Det er også naturlig å se på hvor mange valgemner vi har ressurser til å drive.

Konsekvensene av at det settes opp mer undervisning enn vi har tilgjengelige undervisningsressurser til, er mange. En side er det rent budsjettmessige. En annen, og kanskje vanskeligere virkning er at undervisningsplanleggingen blir svært komplisert. Dels er det vanskelig å finne nok kvalifiserte timelærere til å dekke opp de nødvendige hullene i timeplanene. Vi har, og bør ha, høye krav til hvem som underviser på våre studieprogram. Dels vil et høyt antall eksterne medføre større risiko for endringer i planene fordi det for mange av dem kan dukke opp forhold i hovedstillingen som de må prioritere foran sine timer hos oss. Eksterne lærere kan heller ikke forventes å bruke tid til studentkontakt på den måten som nå forventes. Et naturlig spørsmål å stille, er derfor om vi skal tilby så mye undervisning som vi gjør.

Det har i flere semestre vært vanskelig å skaffe lærere til basisgrupper og kursundervisning. Det gjelder både interne og eksterne lærere. Dette utgjør en stor belastning for studieadministrasjonen, og skaper mye merarbeid i undervisningsplanleggingen. En konsekvens er at studenttallet per kursgruppe økes mye, på bekostning av det pedagogiske utbyttet for studentene. I enkelte fag på 1.- 4. studieår har vanskelighetene med å skaffe interne lærere ført til at det nesten utelukkende har vært undervist av eksterne lærere, og i ett fag så godt som bare på ettermiddag/kveldstid

Mye undervisningsressurser brukes på rettsstudiets valgemner, særlig mot slutten av studiet⁵. Andelen timer som brukes på valgfag er ikke talt opp. Hvis det skulle vise seg at valgemnene trekker en uforholdsmessig stor andel timer, er det i strid med vedtak i PMR der det fastslås at interne ressurser skal prioriteres brukt på smågruppeundervisning og tidlig i studiet.

Skjema med undervisningsønsker som ble sendt alle lærere på rettsstudiet, viser stor spredning i ønsker.⁶ Så godt som alle fag er på ønskelisten til tre eller flere lærere. Dette viser at det muligens kan la seg gjøre å planlegge undervisning med interne lærere etter oppsatte ønsker. Det skal nevnes at selv om det totalt sett er god spredning i ønskene, er det ca 40 % som ikke har ønsket seg mer enn 1 eller 2 fag. Cirka 28 % har tre ønsker og 28 % har fire eller flere. Denne fordelingen kan gjøre det vanskeligere å etterkomme alle ønsker i den forstand at det kan være vanskelig å fylle hele undervisningsplikten med ett eller to fag. Noen må kanskje utfordres til å undervise i andre fag enn de ønsker seg. De fleste forelesningsrekkene holdes av interne lærere. Det bør være et mål at det settes opp 2/3 interne lærere per kursomgang. Utfra det normale med 6 kurs i ett fag, vil dette tilsi 4 interne. Kursundervisning med fast opplegg kan og bør settes ut til eksterne lærere. Oversikt over hvilke kurs som har/mangler opplegg blir samlet inn av studieårsansvarlige.

Langsiktig planlegging og mindre endringer i undervisningskalenderen

⁵ En egen arbeidsgruppe ved fakultetet ser på muligheter for å sanere valgemner.

⁶ Skjemaet ble besvart av 52 faste ansatte som underviser i rettsstudiet. 3 har ikke svart. Ønsker fra midlertidig ansatte tas ikke med her.

Undervisningskalenderen har flere ganger blitt fastlagt langt senere enn den burde. Dessuten skjer det hyppige avlysninger og flyttinger av undervisning, med alle de ulemper det medfører for studenter, lærere og administrasjon.

Studentene har behov for mer forutsigbarhet. Det er også ønskelig å skape mer forutsigbarhet for lærerne for å frigjøre tid til forskning, noe som kan oppnås ved å planlegge for to semestre av gangen. Fakultetet skal operere med planlegging for to semestre av gangen for undervisningen fra og med studieåret 2013/2014, med en rullerende kalender som innebærer minst mulig endringer fra år til år. Arbeidsgruppen har foreløpig ikke kommet i gang med dette planleggingsarbeidet.

Forslag som har vært drøftet i PMR tidligere:

Overordnet undervisningsplanlegging

For å sikre best mulig bruk av undervisningsressursene må faglærergrupper i samarbeid med studieårsansvarlig og i samråd med studiedekan sette opp undervisning utfra et helhetsperspektiv. Det foreslås en rutine der de studieårsansvarlige møtes i samarbeid med studiedekanan en gang i året. Møtene kan fange opp fag der den interne lærerdekingen er svak og foreslå hva som skal gjøres for å rekruttere andre interne lærere. Likeledes kan møtene bidra til rekruttering og ”vedlikehold” av eksterne lærere.

Oversikt over ansvarlige faglærere må oppdateres, og oversikt over faglærere samles inn fra de ansvarlige faglærere. Det bør arbeides for å skape gode faglærergrupper der det samarbeides om fagenes utvikling, og der man kan bytte undervisning/stille opp for hverandre ved behov. Fakultetet bør oppfordre til dette.

Retningslinjer for omberamming

Arbeidsgruppen mener det er påkrevet å få på plass klarere retningslinjer for omberamming av undervisning etter at undervisningsopptaket er kunngjort, og foreslår følgende retningslinjer::

Godkjente årsaker for omberamming:

- a) Sykdom (egen eller personer man har omsorg for), samt dødsfall og begravelser.
- b) For interne lærere: Beordring fra dekanus.
- c) For eksterne lærere: omberamming planlagte rettsaker slik at det oppstår kollisjoner og beordring fra arbeidsgiver.

Disse årsakene er kurante og forelegges undervisningsplanlegger direkte.

Andre grunner til omberamming må forelegges studieårsansvarlig for godkjenning, som gir beskjed til undervisningsplanlegger. Det skal mye til for å godkjenne omberamming av undervisning utover årsakene nevnt over i punkt a, b og c.

Med hilsen

Marit Halvorsen
Leder av arbeidsgruppen

Vedlegg:
1- Disponible undervisningsressurser H2012

Kopi til:

Saksbehandler:
Mona Sinding-Larsen
22859303, *m.c.sinding-larsen@jus.uio.no*